

ความเป็นเลิศของการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

อจ.มะเดื่อ เสมอ

บทนำ

ในปัจจุบันเราจะได้ยินบุคคลในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ วิจารณ์การจัดการศึกษาของเราเป็นอันมากในแต่ละอาชีพก็จะวิจารณ์ไปตามแง่มุมตามพื้นฐานทางอาชีพของตน เสี่ยงวิพากษ์วิจารณ์เหล่านั้น สท้อนให้เห็นถึงความต้องการเฉพาะมากกว่าการเป็นมาตรฐานกลาง อันเป็นแนวคิดของผู้จัดการศึกษาที่มุ่งประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่หรือคนทั้งประเทศนักศึกษานั้นจัดการศึกษาที่เรียกว่าเพื่อปวงชน ไม่มุ่งเฉพาะเพื่อกิจการใดกิจการหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งในส่วนนี้มีการจัดเฉพาะภายหลังที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

การศึกษาขั้นพื้นฐานคือการศึกษาขั้นต้นที่รัฐกำหนดให้ทุกคนต้องเรียน สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันคือการศึกษาระดับประถมศึกษา ที่กำหนดให้เรียนเป็นเวลา 6 ปี การศึกษาระดับนี้เป็น การสร้างพื้นฐานให้คนหรือประชากรของประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ อย่างสงบสุข ฉะนั้นประชากรของประเทศที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีคุณสมบัติ ดังนี้คือ มีคุณธรรม มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความสามารถ พึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี พัฒนาตนเองได้ มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดในเรื่องการพัฒนาการศึกษานั้น ไม่มีวันจบสิ้น トラบไตที่ยังมีแนวคิดว่าการศึกษาทำให้ประเทศชาติเจริญ ประชากรของประเทศยิ่งมีการศึกษาสูงเท่าใด ประเทศชาติจะพัฒนาได้รวดเร็วเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความคิดที่จะยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นให้ทันกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสื่อสารโทรคมนาคม นอกจากนี้สังคมโลกเปลี่ยนแปลงเป็นสากลมากขึ้นเรื่อย ๆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เป็นไปทางเสื่อมโทรมและการเมืองการปกครองยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร และยังเห็นว่าการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูงขึ้นยังเป็นการยกระดับคุณภาพของประชากรให้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ อีกด้วย

ด้วยความคิดเห็นดังกล่าวรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการยกระดับความรู้พื้นฐานของประชากรให้สูงขึ้นให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือขยายจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้รวดเร็วทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว ฉะนั้นในปี พ.ศ.2534 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการในเรื่องนี้โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่รับผิดชอบการศึกษาระดับประถมศึกษา เปิดทำการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาให้ได้ประมาณ 1,000 โรงเรียนปีการศึกษา 2534 และเพิ่มขึ้นทุกปี ประมาณปีละ 1,000 โรง จนครบ 4,200 โรงเรียนปีการศึกษา 2537 ภายใต้โครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่มักจะเรียกกันเป็นที่เข้าใจว่า โครงการขยายโอกาส หรือ โรงเรียนขยายโอกาส แต่ตามความเป็นจริงเป็นการขยายการศึกษา ภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามโครงการขยายโอกาสนี้เป็นงานที่รวมพลังกันทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ที่แต่ละหน่วยงานจะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการ สนับสนุน เพราะตระหนักกันดีว่า การจะเปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยไม่เพิ่มบุคลากรนั้น ย่อมต้องมีปัญหาจากหลายสิ่งหลายอย่างที่ตามมา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียน

สภาพของโรงเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนอยู่ในชนบท ส่วนหนึ่งกรมสามัญศึกษาเปิดสอนเฉพาะหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นแต่ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นจากที่สอนในหลักสูตรประถมศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวยากจน นอกจากให้โอกาสเด็กนักเรียนมากขึ้นแล้ว โรงเรียนมักจะประสบปัญหาการที่จะให้เด็กอยู่เรียนจนจบหลักสูตร ปัญหาอาคารเรียน การบริหารหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดกิจกรรม จำนวน ครูบาอาจารย์ ปัญหาเหล่านี้มีมากในปีต้น ๆ ของโครงการ

อย่างไรก็ดีในช่วงต้นปีการศึกษา 2537 มีรายงานการศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนในปีแรก (ปีการศึกษา 2534) สรุปผลได้ว่า การเปิดโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการสร้างโอกาสที่ดีมากให้กับเด็กในชนบทในเรื่องของการมาเรียน เพราะโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน เด็กที่ไม่คิดว่าตัวเองจะได้เรียนเพราะครอบครัวยากจนได้เข้าเรียนมากขึ้น เพราะเป็นการจัดบริการทุกอย่างฟรี

สภาพทั่วไปของโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมได้ดี เย็น ร่มรื่นสะอาด มีที่อ่านหนังสือ ที่พักผ่อนและที่เล่นกีฬา แต่เนื่องจากมีเด็กเข้าเรียนมากพอสมควรจึงทำให้อาคารเรียนไม่ค่อยเพียงพอ ส่วนด้านบุคลากรมีการให้ได้รับความรู้เสริม ทั้งด้านหลักสูตรการสอนการจัดทำแผนการสอน การประเมินผล การจัดกิจกรรม การแนะแนว แต่โดยสรุปแล้วจำนวนครูยังขาดแคลน แต่แก้ปัญหาโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก ครูจากโรงเรียนอื่น ตลอดจนจนการรวมห้องเรียน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในด้านของการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญคือการจัดบริการแนะแนว

จากรายงานพบว่า โรงเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 56.16 และ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาร้อยละ 84.62 มีห้องแนะแนว จะเห็นว่าในช่วงสามปีที่ผ่านมา โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้พัฒนางานแนะแนวก้าวหน้าขึ้นมากในแง่ของสถานที่แต่ไม่ได้หมายความว่า เมื่อไม่มีสถานที่หรือห้องแนะแนวแล้วจะไม่ได้จัดบริการแนะแนว ในส่วนนี้ในรายงานไม่ได้ระบุไว้ ยังมีข้อมูลระบุต่อไปว่าในการจัดรูปแบบของการบริการแนะแนว มีเพียงไม่กี่โรงที่จัดเป็นรูปของคณะกรรมการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่จัดให้บริการแนะแนวเกี่ยวกับการศึกษา การ

ประกอบอาชีพการให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียนเป็นรายบุคคลส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ประมาณร้อยละ 30 จัดบริการแนะแนวได้ครบทั้ง 5 บริการ

สภาพทั่วไปของโรงเรียน โดยเฉพาะทางด้านวิชาการ คือการเรียนการสอน การนำหลัก สูตรไปใช้นั้น เมื่อโรงเรียนเริ่มเปิดสอนจะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการตามภาระกิจ กรมวิชาการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร กิจกรรมที่กรมวิชาการดำเนินงาน คือ สร้างความเข้าใจในเรื่องการบริการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล และการแนะแนว

พื้นฐานการแนะแนว

ในวงการของนักการศึกษา นักแนะแนว เป็นที่ทราบกันดีว่าการแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เป็นบริการที่ส่งเสริมสนับสนุนให้คนรู้จักตัวเอง รู้จักโลกกว้าง รู้จักการตัดสินใจซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนสอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษา ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาและเห็นว่าการแนะแนวมีส่วนสำคัญยิ่งในโรงเรียน ทางกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามที่จะให้โรงเรียนทุกโรงเรียน จัดบริการแนะแนวให้กับนักเรียนมานานหลายสิบปีแล้ว และเน้นไปที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งก็ได้มีการพัฒนาก้าวหน้าพอสมควร โรงเรียนมัธยมทุกแห่งจะมีการจัดบริการให้แก่ นักเรียน แต่ก็มักจัดได้ไม่ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพเพียงพอ และมักจะได้อินอยู่เสมอว่ามีการแนะแต่เรื่องของการศึกษาต่อเท่านั้น อย่างไรก็ตามขณะนี้การแนะแนวเข้าสู่โรงเรียนมัธยมและพัฒนาเป็นลำดับขั้น กระทรวงศึกษาธิการก็พยายามที่จะให้นำบริการแนะแนวเข้าสู่โรงเรียนระดับประถมศึกษา แต่ก็เพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น ที่จัดได้เป็นระบบ ดังนั้นในระดับประถมศึกษาจึงยังไม่แพร่หลายเท่ากับโรงเรียนมัธยม

ด้วยเหตุนี้เมื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาจัดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และในหลักสูตรกำหนดให้ต้องจัดกิจกรรมแนะแนว ฉะนั้นโรงเรียนประถมศึกษาจึงเริ่มต้นตัวที่จะจัดบริการแนะแนว ขึ้นเพื่อให้ครบถ้วนตามหลักสูตร แต่ทว่าโรงเรียนขาดทั้งบุคลากรที่มีความรู้ อย่างลึกซึ้งในวิชาการแนะแนว กรมวิชาการในฐานะทำงานสนับสนุนส่งเสริมด้านการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน จึงเริ่มบทบาทที่จะวางรากฐานเรื่องนี้ให้มีผลต่อไป เริ่มด้วยการฝึกอบรมให้แนวทาง เพื่อให้สามารถจัดบริการเบื้องต้น ได้โดยเฉพาะในการเลือกวิชาเรียน การศึกษาต่อและอื่น ๆ ที่จะทำได้ตามสภาพและความพร้อมของโรงเรียน ส่วนโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จะพัฒนาได้ดีกว่า เพราะโรงเรียนมัธยมของกรมสามัญศึกษาเดิมมีพื้นฐานการให้บริการที่ดีอยู่แล้วโรงเรียนเหล่านี้จะช่วยเหลือสนับสนุนทำให้มีการพัฒนามากกว่าโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้จากรายงานการดำเนินงานของกรมวิชาการ จึงได้ระบุความต้องการของครูว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนควรกำหนดงานและขอบข่ายของงานให้ชัดเจน ในรูปแบบที่ครูปฏิบัติได้ และควรจัดทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่ครูสามารถศึกษาด้วยตนเองและนำไปปฏิบัติได้จากรายงานนี้ ทำให้เกิดความคิดว่า การเข้าใจ

เรื่องการแนะแนวถูกเพียงบางส่วน แต่ส่วนที่ถูกละเลยไม่ใช่สาระของการแนะแนว การแนะแนวนั้นจะต้องตั้งหลักตั้งเป้าให้ได้ว่า เป็นการพัฒนาคน หรือเป็นกระบวนการพัฒนาคนหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และจะต้องนำเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับการศึกษา ถ้าหลวม รวมเป็นเนื้อเดียวกับกระบวนการทางการศึกษาได้เมื่อใด เมื่อนั้นเราควรกล่าวได้เต็มปากว่า ครูทุกคนคือครูแนะแนว

โอกาสทองของการแนะแนว

ความเป็นเลิศทางการแนะแนวอยู่ที่ไหน ความเป็นเลิศทางการแนะแนวอยู่ที่การพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าน้อยที่สุดให้เป็นที่ตามจุดหมายสูงสุดของการศึกษาคือการเป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติของวงการอาชีพและของสังคมนั้นคือต้องพัฒนาคนให้เป็นคนพัฒนาตน พัฒนาสังคม และพัฒนาโลก

ความเป็นเลิศในที่นี้มีได้หมายความว่า เมื่อเริ่มต้นแล้วจะดีเลิศ ในที่นี้ น่าจะเพียงเป็นโอกาสดีที่โรงเรียนขยายโอกาสจะพัฒนาการแนะแนวให้มีบทบาทเสริมสร้างสนับสนุนให้การศึกษาค้นคว้าได้อย่างแท้จริง

ในการที่เป็นโอกาสดีหรือโอกาสทองของโครงการขยายโอกาสตั้งแต่เริ่มต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการแนะแนวของกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มมองเห็นว่าการอบรมครูให้เข้าใจ และสามารถ ดำเนินงานแนะแนวได้ทันทั่วถึง และอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถทำได้ทัน ควรจะคิดสื่อที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งสื่อหรือเครื่องมือที่เป็นพื้นฐานไปแทนการฝึกอบรม

จากการรายงานของหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องนี้ ได้รายงานผลงานที่เป็นสื่อสนับสนุนการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปความได้ว่าในโรงเรียน ขยายโอกาสทุกโรงจะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ คือ คู่มือการจัดกิจกรรมคาบแนะแนวตามหลักสูตร อย่างน้อย 1 ชุด (20 เล่ม) และคู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 เล่ม

ในคู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน มีสาระสำคัญที่มุ่งให้ครูได้อ่านได้ศึกษา และสามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นกระบวนการ เริ่มต้นด้วยการให้ความคิดว่าการแนะแนวนั้นเป็นกระบวนการพัฒนาคน โดยชี้นำแนวคิด ปรัชญา หลักการ เป้าหมาย ขอบข่ายของกระบวนการแนะแนวไว้ทั้งหมดตามด้วยภารกิจของโรงเรียนในการให้บริการแนะแนวที่ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนจะต้องดำเนินการ เพราะกระบวนการนั้นสามารถนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทางของหลักสูตร หรือของชีวิตได้ จากนั้นจึงเป็นแนวการดำเนินงานจัดตั้งรูปแบบของการแนะแนวในโรงเรียนการจัดให้บริการประกอบด้วยตัวอย่างแผนงานการให้บริการตลอดทั้งปีและรายละเอียด และแผนการจัดกิจกรรมคาบแนะแนวในหลักสูตร และสุดท้ายให้แนวทางการประเมินการจัดบริการและกิจกรรมไว้ครบถ้วน

อย่างไรก็ตามคู่มือเล่มนี้ได้ปรับปรุงมาจากเอกสารคู่มือฉบับเก่า ๆ หลายเล่ม แต่มีข้อแม้ว่าจะเกิดประโยชน์ครูจะต้องอ่าน อ่านแล้วปฏิบัติให้สมบูรณ์ โรงเรียนก็จะได้คู่มือการจัดบริการและกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียน 1 เล่ม (เฉพาะของโรงเรียน) ซึ่งจะเป็นหลักให้ครูทุก

คนสามารถนำไป เป็นแนวบริหารงานแนะแนวและจัดกิจกรรมแนะแนวได้อย่างดี และคู่มือเล่มนี้ จะสอดคล้องสัมพันธ์กับคู่มือการจัดกิจกรรมควบแนะแนวตามหลักสูตรที่จัดทำไว้ 3 ชุด รวม 20 เล่ม ประกอบด้วยชุดแนะแนว การศึกษา ชุดแนะแนวอาชีพ และชุดพัฒนาบุคลิกภาพ แต่ละชุด มีหลายเล่ม เล่มหนึ่งมีหนึ่งกิจกรรม ที่แนะนำวิธีการจัดไว้ครบถ้วน ครูสามารถหยิบไปใช้ได้ให้ สอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ได้ทันทีและยังเป็นแนวที่ครูจะพัฒนากิจกรรมได้อีกอย่างกว้าง ขวางต่อไป

เอกสารทั้งสองรายการดังกล่าว เดิมมีเป้าหมายเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสเท่านั้น ภายหลังผู้รับผิดชอบเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับโรงเรียนทุกประเภทอย่างกว้างขวาง จึงได้เผยแพร่ไปสู่โรงเรียนอื่นบางส่วนด้วย จะเห็นได้ว่าเป็นโอกาสทองเพื่อความเป็นเลิศทางการแนะ แนวของโรงเรียน ขยายโอกาสทีเดียว ถ้าเริ่มกันได้อย่างรัดกุมและค่อยเป็นค่อยไป

ความเป็นเลิศทางการแนะแนว

ถ้าจุดดูจุดหมายของหลักสูตรและเป้าหมายของการแนะแนวเป็นจุดหมายปลายทาง ของการ พัฒนาคนแล้ว เราคงจะต้องมาดูกระบวนการที่จะนำไปถึงจุดนั้น เพราะฉะนั้นความ เป็นเลิศคงจะพิจารณาได้สองแนวทาง แนวทางหนึ่งคือดูที่จุดหมายปลายทาง คือคุณสมบัติของ เด็กที่ได้ผ่านกระบวนการแล้ว ว่ามีคุณลักษณะตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด กับอีกแนวทาง หนึ่งคือดูที่กระบวนการว่ามีกระบวนการ ที่สามารถทำได้สำเร็จตามแนวทางที่วางไว้ แต่ยังไม่ สามารถจะดูคุณลักษณะของผู้ที่ผ่านกระบวนการแล้วว่าเป็นอย่างไร แต่ถ้าได้ผลทั้งสองอย่าง สมบูรณ์นั้นคือความเป็นเลิศอย่างแน่นอน

สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสแล้ว คงจะต้องดูกันที่กระบวนการที่นำไปสู่ผลที่ ต้องการทั้งนี้ เพราะโรงเรียนขยายโอกาสเป็นโรงเรียนที่เริ่มเปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จึงกล่าวได้ว่าเป็นโรงเรียนที่เริ่มต้นใหม่ทุกสิ่งทุกอย่าง ถ้านับถึงปัจจุบันก็ยังกล่าวได้ว่ายังอยู่ใน ช่วงระยะเวลาของการเริ่มต้น ที่จะนำไปสู่การปรับพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศเป็น 9 ปี และ 12 ปี ในอนาคต

การจะเป็นเลิศทางการแนะแนวได้นั้นมีแนวทางเป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน ที่คิดว่า เป็นสิ่งจำเป็นหลายประการ ประการแรกได้แก่เรื่องของข้อมูลข่าวสาร ยุคนี้เรียกกันว่ายุค โลกาภิวัตน์ โลกแคบลง โลกมีความเป็นสากลมากขึ้น หรือเรียกอีกมิติหนึ่งว่า โลกยุคข่าวสาร ข้อมูล

ข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวดสำหรับการตัดสินใจในยุคนี้การให้บริการแนะแนวเรา ถือว่าข้อมูลมีความสำคัญมาก เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาคน ข้อมูลที่งานแนะแนว จะต้องมิในโรงเรียนเป็นเบื้องต้นคือ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนทุกคน มีบันทึกไว้พอสมควรใน ระเบียบสะสมมีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับตัวนักเรียนอยู่ตลอดเวลา เรื่องระเบียบ สะสมนี้กระทรวงศึกษาธิการได้มีการพัฒนาขึ้นใหม่ทำเหมือนสมุดประวัตินักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน ได้ถึง 12 ปี นั่นคือ เล่มเดียว ประจำตัวนักเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าชั้นประถมปีที่หนึ่งไปจนถึงจบชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการวิเคราะห์สภาพสิ่งแวดล้อม

ของครอบครัววิเคราะห์ตัวนักเรียนเอง เพื่อประกอบการตัดสินใจของครูในการวางแผนการให้บริการแนะแนว และของตัวนักเรียนเองในการตัดสินใจในวิถีทางแนวการดำเนินชีวิต

นอกจากข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแล้ว ข้อมูลที่มีความสำคัญในการตัดสินใจไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันก็คือ ข้อมูลทุกประเภทที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ และข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองความสำคัญของข้อมูลนี้มีผู้กล่าวว่า ข้อมูลคือพลัง พลังของการตัดสินใจ ด้วยเหตุนี้ถ้าต้องการให้กระบวนการแนะแนวมีพลัง โรงเรียนจะต้องจัดทำข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวให้สำเร็จในระดับหนึ่ง ที่จะเป็น การเริ่มต้นไปสู่ข้อมูลที่สมบูรณ์ได้ในอนาคต

ประการที่สอง เรื่องของการนำเสนอข้อมูล พร้อมกับการให้คำปรึกษา ให้แนวทางการตัดสินใจ ถ้าทำได้แล้วในขั้นแรกโดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาชีพ และอื่น ๆ นอกจากข้อมูลส่วนตัว (ที่ควรทราบเฉพาะตัว และผู้เกี่ยวข้อง) จะต้องมีการนำเสนอที่เหมาะสมและต่อเนื่อง เช่น แทรกไว้ในการเรียนการสอนทุกหมวดวิชา ทุกกิจกรรม พร้อมทั้งให้ทราบแนวทางการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนครูพร้อมที่จะให้คำปรึกษา การช่วยเหลือชี้แนะ ตลอดจนช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมในแนวทางที่เหมาะสม ประการที่สองนี้จะสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับการวางแผน แผนการให้บริการและแผนการจัดกิจกรรมในคาบแนะแนวตามหลักสูตร ซึ่งมีเสนอแนะไว้ครบถ้วนตามเอกสารที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ประการสุดท้ายที่จะเสนอเป็นข้อพิจารณาคือ บุคลากร หรือครู ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าครูทุกคนในโรงเรียนเห็นแนวทางการพัฒนาและจุดหมายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จด้วยการเสริมสร้างกระบวนการแนะแนวร่วมกันแล้ว อาจกล่าวได้ว่าครูทุกคนเป็น ครูแนะแนว ในการแนะแนวนั้นครูเป็นพลังสำคัญที่สุด เพราะจะต้องเป็นผู้ดำเนินการตามกระบวนการ โรงเรียนขยายโอกาสหรือโรงเรียนใดก็ตาม ถ้าจะเป็นเลิศทางการแนะแนวแล้วครูจะต้องเข้าใจการแนะแนวอย่างถ่องแท้ มีใจที่จะพัฒนาเด็กให้เป็นคนที่สังคมต้องการ ดังนั้นครูจะต้องเป็นครูด้วยชีวิตจิตใจอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบของความเป็นเลิศคงจะมีอีกหลายอย่างหลายประการ ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำเนินชีวิต และอื่น ๆ แม้จะมีปัญหาอุปสรรคมากมาย และสิ่งเหล่านี้คงจะไม่มีใครความ ถ้าบนความตั้งใจจริง ตั้งใจมั่นครูอาจารย์มีที่จะทำให้โรงเรียน เหล่านี้เป็นโรงเรียนที่สมบูรณ์และเป็นเลิศในทุกด้านในไม่ช้านี้ และเมื่อไม่นานเราอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพ การศึกษาของประเทศไม่เป็นรองใคร

มะเดื่อ เสมอ

20 ธ.ค. 37